

Se ven
à
crits
2
QUARTOS
per
tot arreu

Se ven
en los
kioskos
2
QUARTOS
cada
ballada

LA SARDANA

PERIÓDICH DEFENSOR DELS QUE SEMPRE PERDEN

SORTIRÁ QUAN BE LI APAREGUI, DONANT Á LO MÈNOS UNA BALLADA CADA VUYT DIAS.

Direcció : Ronda de la Universitat, 96

MONÓLECH

—Donchs, si senyors; soch conservador.

Si jo no tingués res que perdre; si jo fos com tants industrials que treballan tot l'any pera no guarnyar més que un quants milers de duros; si jo fos botiguer, si pertenesqués á tota aquesta classe de gent que viu pegada nit y dia al taulell fins al punt de formar ab ell un sol cos, medint ab la mitja cana, pesant lliuras de arrós ó embolicant xavos d'especies; si jo fos propietari, de aquestos propietaris que sempre han de corre derrera dels llogaters pera cobrar la mesada; si jo fos treballador de aquells que s'escarrassan tota la setmana pera no tenir may un bossí de pá que portarse á la boca; llavoras, joh! llavoras no sols fora vermell, sino fins petrolista, incendiari, amich de la repartició dels bens y enemich de la societat y de la familia.

Encara 'm recordo de quan jo ho era; perque, aquí ahont vostés me veuhen, jo he sigut més pobre que una rata. Un dia va volguer la casualitat que un conegut meu, més conservador que 'n Cánovas, fos ministre, y necessitant un home poch escrupulós pera fer certs negocis, vaig tenir la sort de que 's recordés que jo, en materia d'escrúpols, soch més net que una patena: may en la vida 'ls he conegut ni de nóm. Vam fer, donchs, un negoci á mitjas, després un altre y un altre, y per últim vaig quedar en situació de poderme tutejar ab lo sol.

Duenyo ja de uns quants milions, considerat per tots los que s'admiravan de ma rápida fortuna com un gran hisendista ¿no había de ser jo conservador? ¡No que no! ¡Potser sí que després de haberlos afanyat no había de volerlos conservar y fins aumentar!

Quan jo no tenia un quarto, era partidari de la llibertat á secas. Ara la llibertat m'agrada, pero ben entesa. M'agrada aquesta llibertat que 'ns permet á nosaltres fer tot lo que volém y que no deixa fer als demés mes que lo que á nosaltres nos acomoda.

Soch tan amich de la llibertat, que la voldria tota pera mí, per més que 'ls altres se quedessin sense.

També soch amich de la llibertat de imprenta; si senyor, molt amich; y també de la de la paraula, que es lo complement de aquella. Pera mí la te complerta tot aquell que no fassi més que alabarnos. Ara, si 's tracta de aquestos plagas que no fan més que treurens los drapets al sol, ja es altre cosa. ¡No faltaria més sino que donguessin á tothom la llibertat de bescantar-nos! ¿Que 's pensan que 'ls conservadors son tan tanocas?

Tots cridan que volen la llibertat de reunió y de associació, com si ja no la tinguessin. ¿Quan ha deixat de disfrutar de aquesta llibertat lo capital? Tantas caixas de *crédit* que han arruinat á sos imponents, tantas companyías de ferro-carrils que han deixat sense camisa á sos accionistas, ¿á qué han degut sa formació mes que á n' aquesta llibertat? Sí, senyor; lo capital ha tingut sempre la llibertat de associarse, no sols nacional sino fins internacionalment. Pe 'l capital may hi han hagut fronteras y sempre ha sigut lliure de fer lo que ha tingut per convenient, sense que ningú siga capás de dirne res en contra.

Hi ha qui voldria que aquesta llibertat s'estengués al treball, mes aixó fora un desgavell. Per tot-arreu ahont los obrers tenen aquesta llibertat, fan la lley al capital, obligantlo á disminuir las horas de treball y á aumentar lo preu de la má de obra. ¿Y tot pera qué? Pera poder ells viure ab ménos privacions. ¡Com si tots los obrers ab pá y seba no 'n tinguessin prou! com deya molt be cert editor de devocionaris de aquesta ciutat.

Y á propòsit de devocionaris: ab lo que no transigeixo es ab la llibertat de cults. Jo soch franch: totas las religions me son iguals per la senzilla rahó de que no crech en cap. Mes los conservadors necessitem del clero que, ben manejat, es una bona arma; como que te en sas mans á la dona! Ademés, s'ha convingut en que fora del catolicisme no hi ha moral possible, y com los conservadors som, ó quan ménos volém passar plassa de molt morals, no hi ha pera qué dir que soch partidari acérrim y membre molt actiu de la *Unió católica*. ¿Pero qui es capás de fer entendre totas aquestas ra-

hons á tota aquesta colla de caps calents com corren avuy dia?

Miréu si habém arribat al punt més alt del deliri, que fins hi ha qui se atreveix á predicar contra l'exercit permanent, com si aquest no fos tan necessari pera nosaltres los conservadors com lo nostre pa de cada dia. Mentres tinguém al jovent enquartelat, tindrem la seguritat de seguir manant: primer, perque cada any treyém de cada població una pila de caps calents que potser algun dia nos donarian un disgust; segon, perque aquestos mateixos caps calents, gracias á la ordenansa, que es lo códich conservador més ben pensat, se converteixen en mansos anyells que no tenen més remey que obehirnos á cegas, y que farán foch fins contra sos mateixos pares, si nosaltres los hi maném, y que no cal dir si ho manariam en cas de convenir, que per aixó som los conservadors, per manar, y 'ls demés per obehirnos.

Per altra part, ¿qué farien tots aquestos jóvens en sas casas? ¿Traballar? ¿Pera qué, si lo que 'ns sobra son treballadors? ¿Casarse y omplir l'Espanya de criaturas que després nos demanessin pá? Precís es confessar que fora aixó lo bunyol més acabat que 's pogués imaginar. A Espanya per' anar be no hauriam de menjar més que 'ls conservadors, perque, ben mirat, som la única gent decent y honrada que hi ha. En Romero Robledo ho va dir, y quan un xicot de tant *pésquis* ho va dir, veritat será.

A mí poch me fa que 'l govern se digui com vulgui, ab tal de que sápigas conservar. L'actual govern es tan conservador com qualsevol altre, y com cada un dels que 'ls componen te pera que tranzigir ab los que com jo han adquirit sa fortuna del millor modo que han pogut, estich tranquil.

Jo no desitjo més sino que 'm deixin digerir ab tota tranquilitat lo que á costa de no pocas baixesas, malas arts y algun susto tan dignament he adquirit.

Lo demés tant se me 'n dona, perque dels altres, quan no 'n puch treure cap profit, no me 'n cuido.

Traduit del castellá y cassat al vol per
UN GANXET

CAN-CAN MINISTERIAL

Al fer l'oposició,
trobavam molt dolentes
cosetas que ab turró
ne son ara excelentas.

¡Oydá!

¡Oydá!

Que mentre 'l poble pagui,

¡Oydá!

¡Oydá!

Turró no 'ns faltará.

Habém fet eleccions
tenintne majoria,
y aixís sense rahons
que visca l'armonia!

¡Oydá!

¡Oydá!

Que mentre 'l poble pagui,

¡Oydá!

¡Oydá!

Turró no 'ns faltarán.

Avuy nostre partit
ne sembla olla podrida,
perque habém recullit
xavals de tota mida.

¡Oydá! etc.

Segons en Castelar,
que ab en Sagasta 's rossa,
aixó sembla ¡la mar!
habém tots tret la grossa.

¡Oydá! etc.

Si fan emigracions
aquells que son molt pobres,
fan pelegrinacions
los que 'n tenen de sobras.

¡Oydá! etc.

Ab tanta llibertat
com disfrutém á Espanya,
no es pas cap disbarat
cantá' al govern la canya.

¡Oydá! etc.

Si irregularitats
hi ha en las oficinas,
es perque 'ls empleats
no reben prou tünynas.

¡Oydá! etc.

La Centralisació
n' es una gran gangueta,
per 'quells qu' es sa missió
viure ab l'esquena dreta.

¡Oydá!

¡Oydá!

Que mentre 'l poble pagui,

¡Oydá!

¡Oydá!

Turró no 'ns faltará.

A. FARIGOLA

SALTIRONS

¡Qu' es aixó de la bolsa! ¡Qué passa!

Sembla que tot alló dels crédits y alsas y pri-
mas se 'n va daltabaix com un castell de cartas.

Alguns hi pagarán lo pato y altres hi farán
forrolla.

Al cap-de-vall succehirá com sempre; lo peix
gros se menjará al petit.

La festa dels ases va quedar reduhida á la
categoria de una festa de vehinat.

Uns quants caballs, mulas, matxos y ruchs,
vestits de las festas ab cintas de color en la cúa
y las orellas montats sobre elegants senyorassos
ab sombrero de copa; una colla de xicots y al-
gunas donas que 'l diná 'ls debia anar enderre-
ra, junt ab algun renech caragolat com lo xavo
de un gitano, que s' escapava dels llavis de
aquells senyors; veus' aquí lo mes vistós de
aquella festa.

Fins aquellas taulas ab tortells de pá moreno
enfarinat ja no hi eran.

¡Ploréu, ploréu catalanistes de les ninetes,
que cada dia se perden més les piadoses cos-
tums de nostres vesabis!

Habém vist la fotografia de un carro anun-
ciador que te de surtir pe 'ls próxims dias de
carnestoltas á lluhir son garbo per la rúa.

Fa un bonich efecte y está destinat á cridar
l'atenció.

Diu un periódich local que potser lo Liceo
no podrá obrirse de temps, á conseqüencia de
un plet y una sentencia recaiguda sobre un in-
cident.

¡Jo 't floc, allí ahont se fica la justicia!.....

En Balaguer, Romero Ortiz y Lopez Do-
minguez sembla que están decidits á cantar la
canya á n' en Sagasta, que 'l consideran poch
inclinat á cumplir lo promés en la oposició.

Y en cambi la democracia pastelera dinástica
y possibilista segueix ab molta benevolencia los
passos de la fusió.

¡Qué hi farém! cosas veredes el Cid...

Sembla qu' en Sagasta ha contestat á unas
cartas dels constitucionals adelantats dihéntlos-
hi que s' esperessin un xich...

Y diuhen que 'ls centralistas en cambi tenen
molt fondas arrels y simpatias en altas regions.

¡Oh Sagasta del burdell!

A n' á mi l' ou no m' amagas;

los milagros que tu hagas...

que me 'ls plantin al clatell.

La Campana de la Catedral comensa un ar-
ticle bélich-sagrístanesco-compungit y serós, lo
qual porta per títol A Roma.

No cal pas dir que demana lo poder tempo-
ral pel papa y altres humilitats católicas.

¡Que se le dé!

Ja tenim encarregat á un dels xicots que ve-
nen LA SARDANA, que cada setmana 'ns porti un
número de La Campana de la Catedral.

En aquestos temps tan calamitosos pe 'ls es-
panyols, me sembla molt just lo procurar-se de
tant en tant algun panxó de riure.

Diuhen que 'l viatge regi ha sigut molt fret.
¡Més fret es lo pis de casa, sota terrat y ab
cada escletxa que hi saltaria un pallasso, y no
obstant me costa cada mes una setmanada de
lloguer!

Veyéu si volen baratar...

Una triple hassanya se está portant á terme
á Verdú, en la qual prenen part l' arcalde, lo
ecónomo y 'l jutje municipal de aquella pobla-
ció contra un conegut demócrata per haber co-
més lo delictes de no treures la gorra una mati-
nada que s' estava carregant un carro mentres
passava lo citat capellá portant lo nostr' amo.

Que 'ls capellans fassin aquestas etzegalladas
se comprent, pero que un jutje y un arcalde se
hi barrejin á favor del capellá, es cosa que te
molts parells de bemols.

¿Quina noció deuhen tenir aquestas petites
autoritats de la Lley, del Dret y de la Llibertat
del individuó?...

Procurarém tenir al corrent á nostres lectors
de lo que passi, que es fácil siga cosa de riure.

Tradueixo de un diari de Lisboa:

«Entra á Portugal lo rey d' Espanya, y es
rebut ab todas las pompas oficiales, pagadas á
costa de una nació arruinada, que pera cubrir
sas atencions normals te de recorre á emprestits
incondicionals buscats en mercats estrangers.
Dintre de una política sensata, la invitació feta
á D. Alfons era inoportuna, perque un govern
que ahir no pagava 'ls crédits als acreedors del

Estat per no tenir un rei, que en lo Mensatge
de la corona se diu que no pot bellugarse de
deutes, y que exigeix ab arbitrariedad despótica
l'impost de interés á la Deuda pública y als
funcionaris; en aquesta situació gastar més de
mil milions de reis (un milió de duros) pera
obsequiarne dos; un govern que aixís obra está
fora de la lley, atenta contra 'l nostre estat eco-
nómich y agrava lo malestar general en que
fermentan las revolucions.»

Aquí á Espanya ja tenim molta llibertat, pe-
ro francament, me sembla que si cosas aixís ho
diguessim nosaltres, aviat donariam feyna al
fiscal de imprenta, aixó si no 'ns enviessin als
tribunals ordinaris.

¡Com que estém en temps de llibertat!

Los manresans se queixan perque tot sovint
se troban pisos robats.

Ho comprench y no m' estranya; ¡com que
hi ha tants y tants ganduls per Manresa!

¿No ho troban quins poden ser los lladres de
pisos?

Per forsa han de ser los entrants y vinents de
las casas. Pot ser aquells mateixos que son á la
vegada lladres de honras y destorbadors de la
tranquilat del matrimoni.

¡Obriu l' ull, pares y marits!

Vostés digan lo que vulgan, pero jo penso
com un bisbe irlandés, que en una pastoral diu
que «la terra es la propietat comú de tothom,
que tota repartició de la terra en la qual l' ho-
me més humil se vejes exclós, seria no solament
una injusticia y un agraví á n' aquest home,
sinó també una resistencia impia á las benévo-
las intencions del Creador.»

Hi estich bastant conforme, menos en una
cosa que no cal dir. De manera que no sé si 'm
torno jo relligiós ó aquell bisbe revolucionari.
Averigüeh, lectors.

Díguihi la seva, senyora «Campana de la Ca-
tedral.»

TRES CREU

Aquell geperut que ha nat
ab lo gep, per sa gran pena
una creu Deu li ha donat,
y es que du per desconfiat
sempre 'l farsell á la esquena.

També ha dat á n' en Tersol
un nas, que de riure 's trenca
al contemplar qualsevol,
y ell, tant si vol com no vol,
te per grossa creu la penca.

Al orellut d' en Mateu
darnhi un altre Deu atina,
puig qu' ella per tot arreu
lo fan camálich; per creu
unas ventallas tregina.

C. F.

EPÍGRAMAS

Se parlava de retratos
y jo m' ho estava escoltant,
quan un digué:—'L retratista
me 'n ha fet un de molt gran.
Y una noya qu' allí hi havia
sortintli un gemech del pit,
digué:—A mí 'l retratista
me n' ha fet un de petit.

Feya un dia tramontana,
qu' es un vent d' alló mes fret,
y sortia jo de casa
sens pensar, tot asporret.
Mes la dona al adonarsen
me va dir tot somrient:
—Home, pren lo sobretodo
y així anirás més calent.

SECH

TAFANERÍAS

La Campana de Gracia ja te una germana: *la de la Catedral*.

Pero ¿sabrian dirme qué es *La Campana de la Catedral*?

He sentit una pila de parers y no sé quin creure. Uns diuen que ve a ser la continuació del célebre *Arsenal de la Devocion*, recomanat desde la trona al eixir lo primer número, y luego expulsat del remat de Cristo per una pastoral del senyor bisbe en la que 's deya que 'l llop devegadas se disfressa ab la pell de ovella.

Altres que se la pegan de mes enterats, asseguran que *La Campana de la Catedral* es com si diguesses una especie d'excomunió vergonyant dirigida a la premsa de aquest recó de mon. ¿Per qui? ¿Per lo senyor bisbe?

Y encara hi ha uns tercers que suposan que la tal *Campana* es *Lo Burinot* disfressat de castellá y ab ninots un xiquet més passadors.

¿Qui tindrà rahó? ¿Qui estarà en lo cert?

Deixemho corre, com si fossin designis inextructables, etc., etc., etc.

Pero ¿cóm dimoni deixarém de tafanejar al novell colega, si diu que no te res de polítich y 's fa defensor de la *santa causa*, y recomana que no 's mirin los almanachs de *La Tramontana* y del *Loro* per las sevas láminas inmorals?

En lo primer almanach no hem sapigut trobarhi de llepissós sino a n' en Carlets del toísó confesantse ab duas senyoretas de un modo que no es res al costat de lo que d'ell se sap, y en lo segon un cromó representant al mateix subjecte sorprés, en companyia de duas damas, per la policia francesa. ¿Qui es aquí l' inmoral? ¿Las láminas ó l' individuo que 's permet tals brometas?

Per mí es en Carlets, diga 'l que vulga *La Campana*.

Pero si *La Campana* defensa al rey dels carcas en aquest sentit ¿es solament relligiosa? ó ¿relligiosa y carlina?

*

La mateixa *Campana* desment la noticia que donguerem dihent que 'l bisbe no se habia interessat pera l' indult del condemnat a mort Cosme Ramon.

Consti que no forem sols ni 'ls primers en ferho corre. Per Madrit y á Barcelona mateix se assegurava tal com varem dirho.

Pero, vinguin aquí, gat dels frares:

¿Es que vosté está autorisada per negar las noticias relligiosas de *mala índole*?

Donchs si es aixís, á veure qué hi diu ab alló de las monjas del Hospici, ab alló del nombrament del bisbe de Vich, ab alló de la llibrería diocesana y ab tantas y tantas altres cosas y cosetas.

Apa aquí, salada, á veure si contesta.

A Barcelona, las iglesias de un xich d'upa van guarnint los alts ab para-rayos, y si n' hi poden posar mitja dotzena no 's contentan pas ab un parell.

¿Qué significa aquesta mida preventiva? ¿es que confian ja més en los progressos de la Ciencia que ab lo dit de Deu?

Aixó es donar mal exemple, y si jo fos bisbe, en comptes d' escomunicar á la premsa lliberal faria treure 'ls para-rayos de las iglesias, y creuria de bona fe que la Providencia en dias de tempestat vetllaria per los temples ahont se tributan las alabansas al Altíssim y Totpoderós.

Llegeixo en un periódich extranjer:

«Lo consell departamental de la Vendée, en sessió de 23 desembre últim, ha prohibit abso-

lutament exercir lo professorat al *hermano* Joseph Billy, per haberse declarat culpable de violencias y graves crueltats contra 'l jove Diochet, confiat al seu cuydado.»

Continúo creyent que sols tenen humanitat los relligiosos.

¡Un altre!!

¿Sabéu qué vull dir?

Ca! alló de sempre:

Lo rector de Villemendeur (Fransa), que ha sigut tancat ab pany y forrellat á la presó de Montargis, acusat de numerosos atentats al pudor en infants de vuyt á dotze anys.

¡Ah, lliberalots inmorals!

En l' Alta Saboya un xantre, *hermano* de capellans y monjas, acaba de ser pres per falsificador d' escripiuras.

Aquest mestre estava separat de la dona.

Donchs no podia ser altre cosa que un lliberalot. Los verdaders relligiosos y carlins no se separan may de la dona, ni falsifican, ni res. Son molt bona gent y molt honrats.

Tortellá, Cardedeu, Olot, Cuenca, Vinarós, Igualada, etc., etc., tenen la paraula pera rectificar.

L' altre dia agafarem lo tren y arribarem fins á Ripoll.

Y no sé si 'm persegueix la mala estrella; lo cert es que entrárem al claustre del célebre monastir de aquella població, y tot d' un plegat veyém una escultura... ¡burrango, quina escultura! Un home nú de pél á pél y duas bestias fieras que se li menjan... no sé qué.

¿Cóm es que en aquells temps de tanta fé, prop de mil anys enrera, las autoritats eclesiásticas que en honra y gloria de Deu cremavan als heretjes que possessin en dupte lo més petit misteri de la relligió; en aquells temps que 's pagavan delmes y primicias; cóm es, repetim, que 's permetian esculturas obscenas dintre un convent?

¿Es que 'ls frares volian per ells lo que no consentian als altres?

¡Ditxosa civilisació y ditxosos sigles de progrés que 'ns habéu tret de sobre aquells plagas que eran *pares* per tothom!

Ja no 'm creya poder tafanejar res més de capellans per avuy, pero acabo de saber una cosa que desitjo no la diguin á ningú.

Lo capellá De Mattia, que á Italia habia estat dos milions al Estat en qüestió de rifas, ha sigut condemnat ab sos cómplices á vuyt anys de presó; pero lo reverent pare s' ha salvat ab los seus milions, deixant embarcats á sos amichs y ell quedantse en terra com lo patró Patxitxa.

Pero totas aquestas cosas no passen sino al extranjer, á Espanya may.

Escotin: ¿no saben res de aquella *hermana* de Tarrassa que s' ha fet espiritista?

Donchs ja ho sabrán, porque ella tracta de escriure y publicar cosetas que li han passat, no tan relligiosas ni tan edificants com podrian ser.

Visquéu y vejém.

Ay! quina falta de memoria!

Me descuydava de dirlos que també 's murmura de no sé qué sobres la incalificable conducta de las autoritats eclesiásticas de Puerto-Rico y de Cuba respecte al capellá Joan Bigas.

Diguins alguna cosa de aixó, senyora «Campana de la Catedral.»

ENTRETENIMENTS

XARADAS

Com qu' es la Pepa *tres prima*,
vint dias ans de Nadal
va comprá un bonich *total*,
y 'l va regalá á la Quima.
Al saber aixó, en Llusá
que de la Pepa es espós,
agafant la mitja *hu dos*
las hi va ben acaná.

LL. MILLÀ

GEROGLIFICH

L A E
x x
C - C
S > E
n y a

RUCH NAFRAT

SOLUCIONS

ALS ENTRETENIMENTS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA: Gra-no-ta

GEROGLIFICH: A pí xich escala no cal, si cal, durni.

A N U N C I S

LLIBRES

NOVA TÁCTICA DE GUERRILLAS

Recopilació dels més brillants fets de armas realisats per los preberes espanyols en lo sigle actual, desde fray Punyal fins al capellá Santa Cruz, per un sacerdot de caballería.

Nota.—Está aprobat per la censura eclesiástica y te concedidas algunas indulgencias.

LA CUYNERA CATÓLICA

Colecció de receptas culinarias propias pera engreixar com un canonje.

Rostits á la Torquemada.

Truitas ab monjetas.

Formatje de la llet de las cabras del remat del seu senyor.

Y explicació de tot alló que es bó pera 'l cos y no perjudica l' ánima.

Apoyat en textos de la Sagrada Escritura.

Ditas obras se trobarán en la llibrería Científico-Relligiosa dels Tres Toms.

UN DRAPAYRE DE LAS BARRAQUETAS

te per vendre varias cosas y objectes relligiosos que ho donará molt barato.

Entre ells hi ha lo següent: un camí del cel estripat; un *detente* brut de sanch; un santristo sense cap ni peus; una verje ab lo ventre esborronat; una escaparata sense sant; lo candelero de un ciri pascual; un vestit ratat de Mare de Deu; un boneto sense punxas; unas sabatas de simolsa, una doctrina cristiana sense escubertas y algun full estripat; un orinal gran y vell que procedeix de un convent de monjas; una sotana estripada; un manteu foradat, etc., etc.

AGENCIA DE MAJORDONAS

desde 13 fins á 40 anys, y de una á dotze arrobas de pes.

N' hi ha pera tots los gastos y pera tots los gustos.

No 's tracta mes que ab los mateixos reverents interessats.

Passatje del Descrédit, entrada fosca.

ÚLTIMA HORA

La lámina que teniam preparada per aquest número no 'ns l' han volgut autorisar de cap manera en la Governació civil de la provincia, ahont tenim de acudir per la censura prévia de nostras caricaturas.

Feta á corre-cuyta una segona, nos ha sigut mutilada del modo que podrán veure nostres lectores.

No posém cap comentari.....

Barcelona. Tipografía LA ACADEMIA, de Evaristo Ullastres
96, Ronda de la Universidad, 96

LOS SET PECATS CAPITALS

(DOCTRINA CARCA)

Lo primer SUPERBIA

Lo segon AVARICIA

PROHIBIDA

CONTRA AQUESTOS SET PECATS HI HA SET VIRTUTS

Contra Superbia HUMILITAT

PROHIBIDAS

Véjis la ÚLTIMA Hora inserta al final de la plana 3